

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În linii generale secolul al XVII-lea moștenește instituțiile secolului precedent, le sporește chiar, dar mai cu seamă le precizează și le diversifică [...]. Se fixează mai riguros atribuțiile dregătorilor, fără ca să se ajungă la o delimitare absolută a acestora. [...] Începând cu epoca lui Bethlen, Matei Basarab și Vasile Lupu, instituțiile câștigă în consistență și eficiență, funcționalitatea acestora exercitându-se pe verticală, dinspre instituția centrală spre cea locală.

În secolul al XVII-lea instituțiile centrale, domnul, Sfatul domnesc, Marea Adunare a Țării în Moldova și Țara Românească, respectiv principele, Consiliul princiar și Dieta în Transilvania, nu înregistrează modificări esențiale. Domnii și principii sunt aleși de Stările privilegiate în momentele de mai mare libertate de mișcare sau numiți direct de Imperiul Otoman; și unii și ceilalți aveau nevoie de confirmarea puterii suzerane. [...] În secolul al XVII-lea, Sfatul domnesc primește o nouă organizare, astfel că în afara Sfatului restrâns, alcătuit de mari dregători, funcționează și un Sfat mai larg, cunoscut în vremea lui Dimitrie Cantemir sub numele de divan. În acest secol Sfatul domnesc câștigă atributele unui Sfat al țării, îndeplinind serviciile de ordin public.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Introducerea regimului fanariot în Moldova și Țara Românească a fost replica Porții la situația internațională ivită [...] prin înlăturarea Imperiului Otoman din Europa Centrală. [...] În 1711 în Moldova și în 1716 în Țara Românească, Nicolae Mavrocordat [...] a fost chemat să inaugureze noua epocă fanariotă. [...] Domnii sunt numiți direct de Poartă, din rândul familiilor influente, Mavrocordat, Ipsilanti, dar și dintre români, fără asentimentul țării [...]. Perioadele de domnie sunt scurte, cu unele excepții, domnii fiind degradați la nivelul unor funcționari ai Porții, schimbați dintr-o țară în alta. Pentru că sunt lipsiți de inițiativă în politica externă, ei ajung executorii fideli ai însărcinărilor otomane în raport cu marile puteri. Acest statut antrenează și declinul puterii militare care se reduce la o gardă domnească chemată să asigure ordinea internă. [...] Limitările puterii centrale și presiunea otomană, deși deosebit de grave, nu anulează autonomia țărilor. Amestecul în viața internă a celor două țări este însă vizibil întrucât Poarta se implică prin poruncile sale în conducerea efectivă, estompând atributele domnești sau inițiind măsuri de organizare social-politică.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnitorul precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la Sfatul domnesc. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că puterea suzerană trebuia să confirme atât domnitorii și principii aleși, cât și pe cei numiți. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două proiecte politice referitoare la statul român modern elaborate în perioada regimului politic la care se referă sursa **B**. **6 puncte**
7. Menționați o prevedere a legii fundamentale adoptată în statul român în 1866. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Sultanul Mehmed II cere Moldovei să-i recunoască suzeranitatea și să-i plătească tribut. Domnul, Petru Aron, [...] se supune și acceptă totodată să deschidă Cetatea Albă – portul Moldovei la mare – negustorilor turci. Prea grabnicei supunerii față de turci i se opune însă Ștefan [cel Mare], venit la tron după o îndelungată perioadă de lupte pentru domnie [...] în cursul căreia regatele Poloniei și Ungariei interveniseră din plin în treburile interne ale Moldovei. [...] Împotriva acestor două state folosește chiar armele, atunci când ele trec la acțiuni militare contra Moldovei. Așa se întâmplă în decembrie 1467 la Baia, unde ajunsese Matei Corvin [regele Ungariei] în înaintarea sa în Moldova cu intenția de a-l înlătura pe Ștefan [...]. Victoria lui Ștefan n-a fost completă la Baia din cauza trădării mai multor boieri. [...]

Intervenția lui Ștefan în războiul antiotoman începe prin încercarea de a smulge Țara Românească de sub controlul Porții și a o reintegra în frontul antiotoman. După 1469 se află în conflict cu Radu cel Frumos până în 1473, când Ștefan îl alungă pe Radu de pe tron [...]. Radu revine însă cu sprijin turcesc. Revine și Ștefan în anul următor, alungându-l din nou pe Radu, pedepsind boierii potriviți lui și intrând practic în conflict direct cu turcii. În iarna lui 1474/1475 o mare armată otomană de aproximativ 120 000 de oameni (după surse moldovene), condusă de Soliman Pașa [...] pătrunde în Moldova pentru a restabili dominația Porții la Dunăre. Ștefan o așteaptă lângă Vaslui, practicând tactica pământului pârjolit, ceea ce îi obligă pe turci să înainteze în căutarea hranei pentru oameni și animale exact spre locul stabilit de Ștefan, la confluența Racovei cu Bârladul, care nu îngăduia decât o restrânsă desfășurare de forțe. Atrase în lunca Bârladului, trupele turcești sunt surprinse de cavaleria și pedestrașii lui Ștefan, lovite de tunurile moldovenilor, și mulți turci cad dezorientați și împotmoliți în mlaștini. Urmărirea celor retrași a fost la fel de cumplită, bătălia transformându-se într-o mare victorie, cea mai însemnată din istoria luptelor românilor cu turcii.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți „portul Moldovei la mare”, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați lupta din 1467 și o caracteristică a acesteia la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la Petru Aron. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la lupta de la Vaslui, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în secolele al XII-lea – al XIII-lea au loc modificări instituționale în spațiul românesc intracarpatic. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea celor două constituții adoptate în România, în primele patru decenii ale secolului al XX-lea și a câte unei prevederi a fiecăreia dintre acestea;
- prezentarea unei asemănări între prevederile legilor fundamentale ale României, adoptate în 1948, respectiv în 1952;
- precizarea constituției adoptată în România în deceniul șapte al secolului al XX-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la organizarea politică a României în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Nicolae Mavrocordat **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *în secolul al XVII-lea, Sfatul domnesc primește o nouă organizare, în timpul lui Dimitrie Cantemir Sfatul Domnesc îndeplinește serviciile de ordin public etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Țara Românească, Moldova sau Țara Românească/Moldova, Imperiul Otoman **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** **(3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză, respectiv efect*)
Exemple: *Cauză: Pentru că sunt lipsiți de inițiativă în politica externă și efect: ei ajung executorii fideli ai însărcinărilor otomane în raport cu marile puteri SAU Cauză: întrucât Poarta se implică prin poruncile sale în conducerea efectivă, estompând atributele domnești sau inițiind măsuri de organizare social-politică și efect Amestecul în viața internă a celor două țări este însă vizibil etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două proiecte politice referitoare la statul român modern elaborate în perioada regimului politic la care se referă sursa **B** **(1px2=2p)**
Exemple: memoriul boierilor români înaintat în Cadruul Congresului de la Focșani din 1772, memoriul boierilor români din 1791, programul revoluției lui Tudor Vladimirescu **etc.**
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui proiect politic menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la proiectul politic **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei prevederi a legii fundamentale adoptată în statul român în 1866 **Exemple:** puterea legislativă este exercitată colectiv de către domn și Parlament, sistemul de vot este unul cenșitar **etc.** **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Cetatea Albă **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XV-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: lupta de la Baia/Baia
3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a acesteia
Exemple: este implicat Matei Corvin, regele Ungariei, *victoria lui Ștefan n-a fost completă la Baia din cauza trădării mai multor boieri etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la Petru Aron **(3px2=6p)**
Exemple: Petru Aron acceptă să recunoască suzeranitatea și să plătească tribut Imperiului Otoman, *Domnul, Petru Aron, [...], acceptă totodată să deschidă Cetatea Albă – portul Moldovei la mare – negustorilor turci, Ștefan cel Mare se opune acțiunilor lui Petru Aron etc.*

Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la lupta de la Vaslui

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Ștefan cel Mare utilizează strategii diverse pentru organizarea luptei de la Vaslui. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Ștefan o așteaptă lângă Vaslui, practicând tactica pământului pârjolit, ceea ce îi obligă pe turci să înainteze în căutarea hranei pentru oameni și animale exact spre locul stabilit de Ștefan, la confluența Racovei cu Bârladul, care nu îngăduia decât o restrânsă desfășurare de forțe și Atrase în lunca Bârladului, trupele turcești sunt surprinse de cavaleria și pedestrașii lui Ștefan, lovite de tunurile moldovenilor, și mulți turci cad dezorientați și împotmoliți în mlaștini SAU În lupta de la Vaslui trupele otomane sunt înfrânte. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Atrase în lunca Bârladului, trupele turcești sunt surprinse de cavaleria și pedestrașii lui Ștefan, lovite de tunurile moldovenilor, și mulți turci cad dezorientați și împotmoliți în mlaștini și Urmărirea celor retrași a fost la fel de cumplită, bătălia transformându-se într-o mare victorie, cea mai însemnată din istoria luptelor românilor cu turcii etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** evoluția de la principat la voievodat, organizarea politică a voievodatului Transilvaniei **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **Câte 3 puncte** pentru menționarea fiecărei constituții adoptate în România, în primele patru decenii ale secolului al XX-lea (Constituția din 1923 și Constituția din 1938) **(3px2=6p)**

Câte 3 puncte pentru menționarea oricărei prevederi a fiecăreia dintre acestea (**de exemplu:** egalitatea în fața legilor/puterea executivă este încredințată regelui și regele este „capul statului”/inițiativa legilor aparține regelui **etc.**) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între prevederile legilor fundamentale ale României, adoptate în 1948, respectiv în 1952 (**de exemplu:** au dus la consolidarea regimului comunist, Marea Adunare Națională era recunoscută drept instituție supremă în stat **etc.**)

3 puncte pentru prezentarea asemănării menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la asemănarea menționată și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la asemănarea menționată

- **2 puncte** pentru precizarea Constituției din 1965
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la organizarea politică a României în ultimul deceniu al secolului al XX-lea (**de exemplu:** Organizarea politică a României în ultimul deceniu al secolului al XX-lea a fost reglementată prin adoptarea unei noi legi fundamentale., Organizarea politică a României în ultimul deceniu al secolului al XX-lea reflectă existența regimului democrat. **etc.**)

4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**